

מבט מקרוב על ההתפתחויות בשוק העבודה

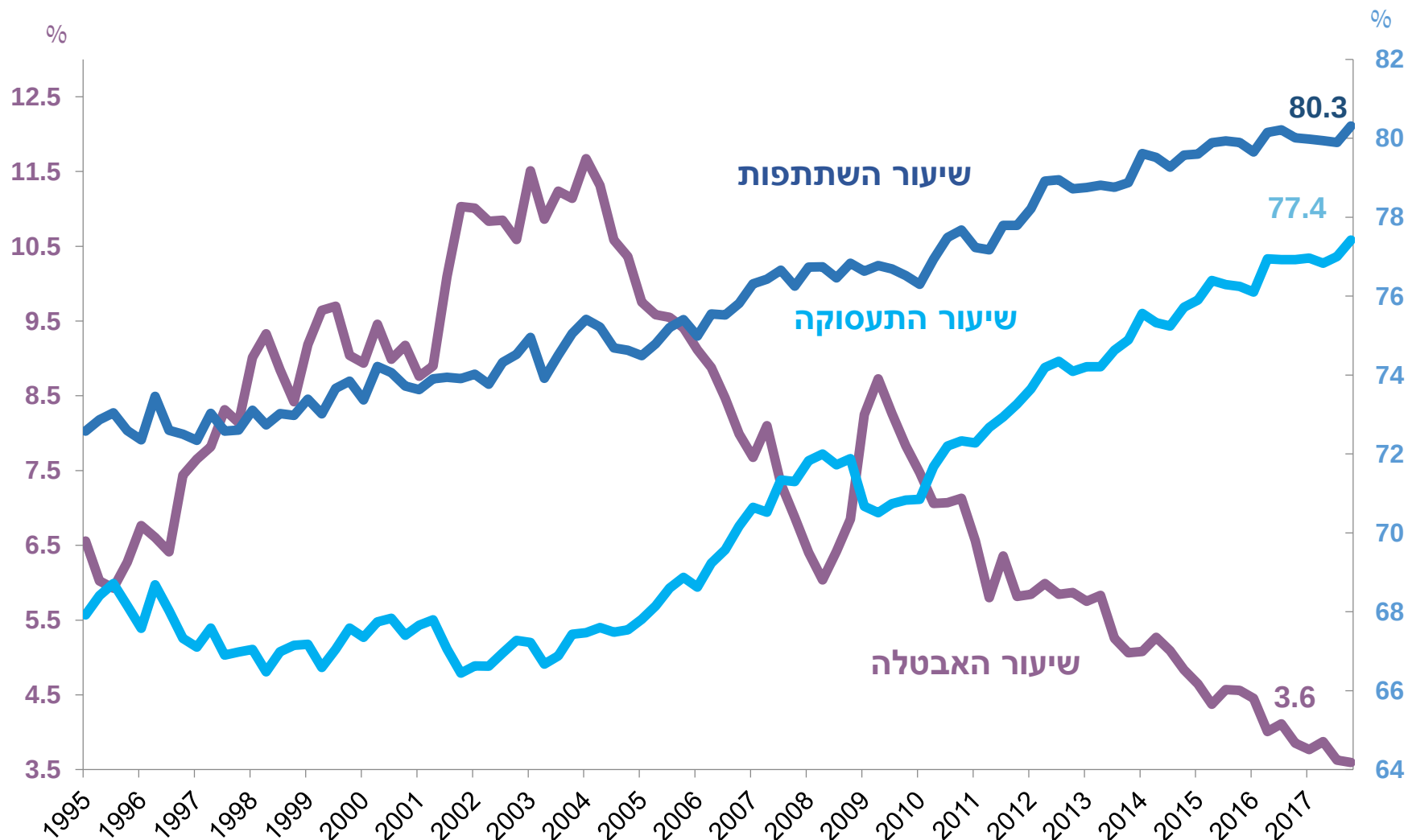
דו"ח בנק ישראל 2017

ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל | 28 במרץ, 2018

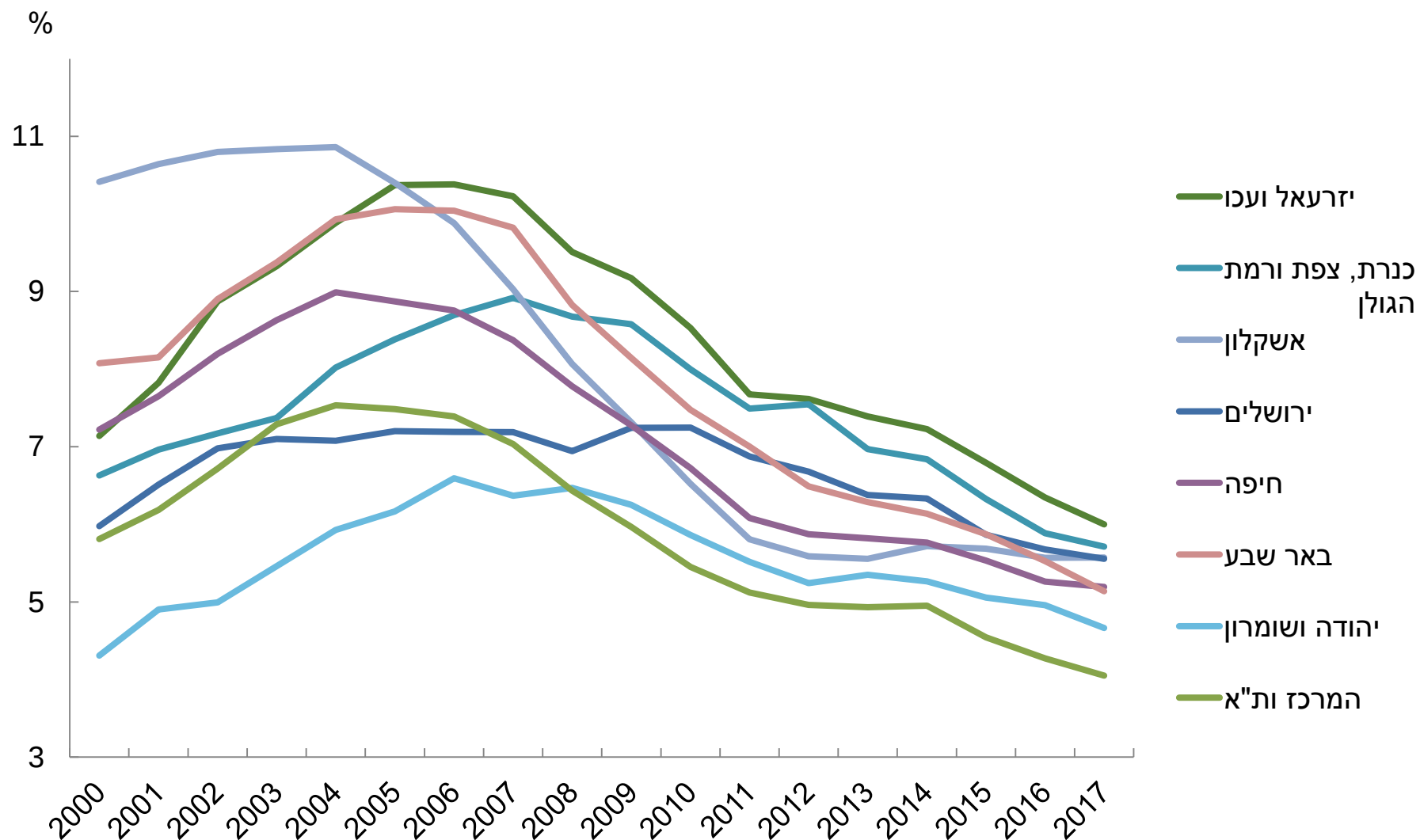
שיעורי ההשתתפות, התעסוקה והאבטלה

נתונים רבעוניים, 25-64, 1995-2017

**שוק העבודה
המשיך להתהדק
השנה, ושלל
מדדים מעידים כי
הוא נמצא בסביבה
של תעסוקה מלאה**

שיעור האבטלה בגילי העבודה העיקריים לפי אזורים, ממוצע נע 5 שנים, 1995-2017

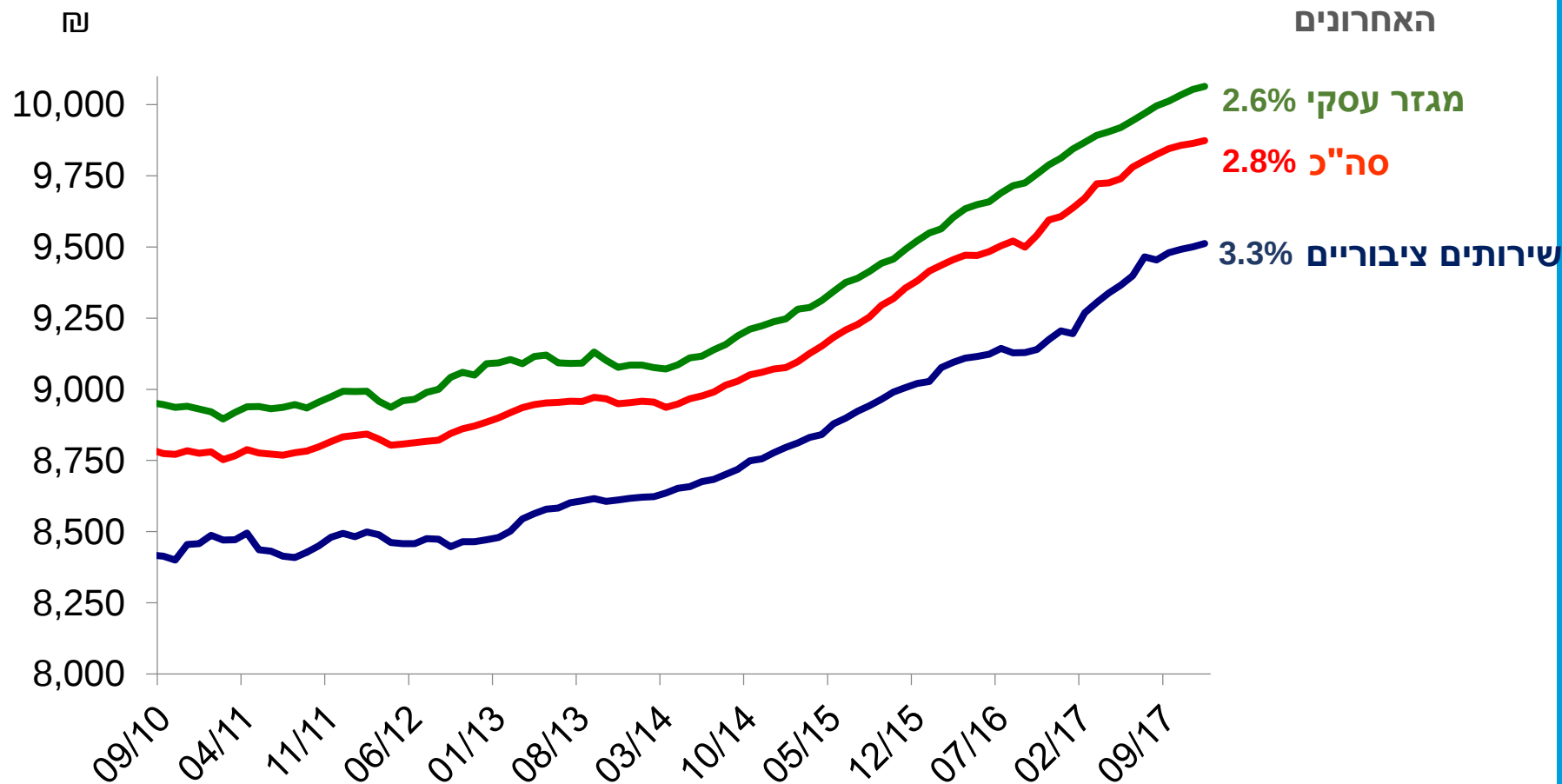

**האבטלה ירדה
בכל המחוזות
לרמת שפל;
הפערים בין
האזורים מצביעים
על הבדלים
מבניים**

השכר הריאלי למשרת שכיר

09/1995-12/2017

שיעור השינוי ב-12
החודשים
האחרונים

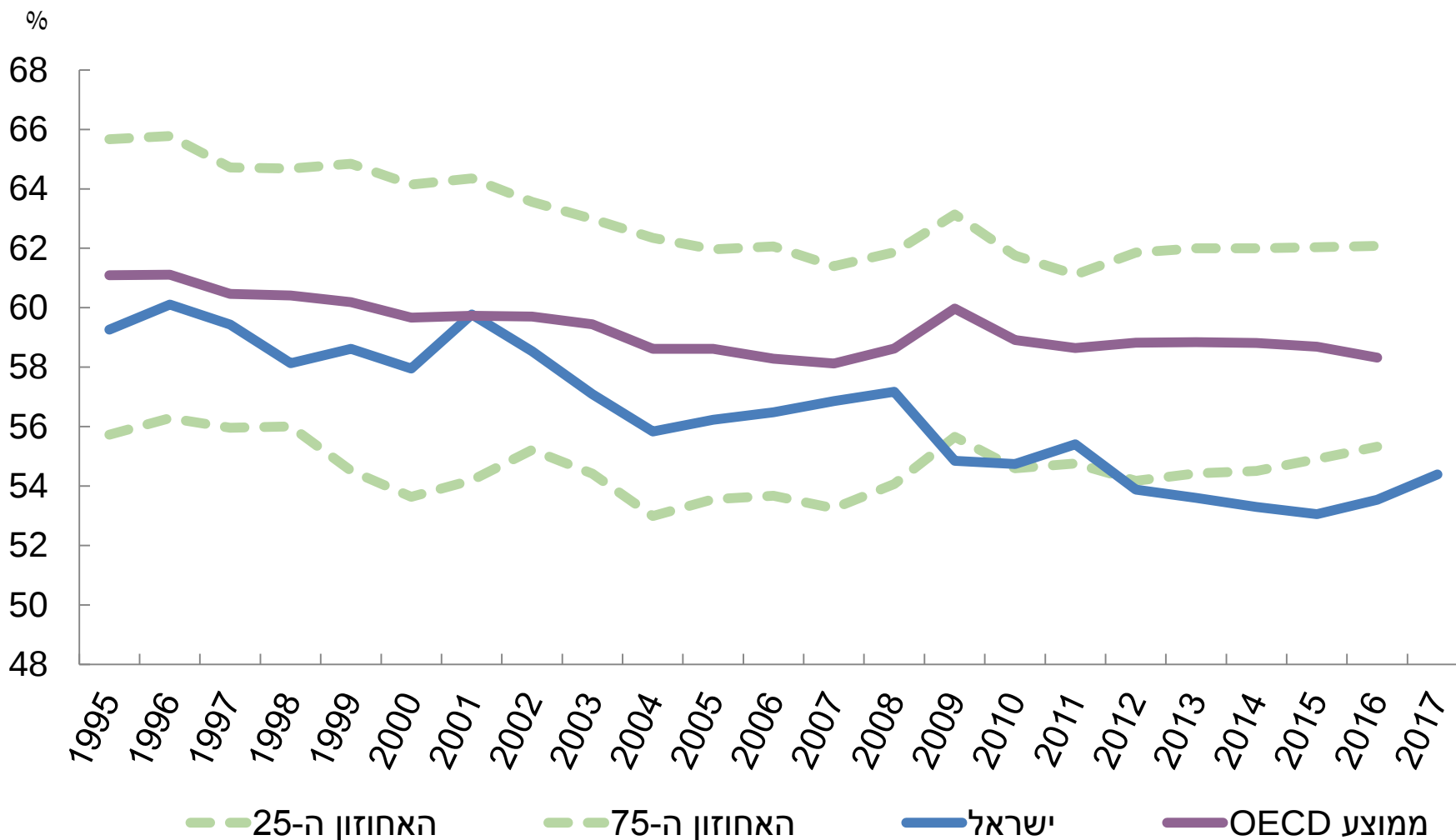
השכר עולה בכל
מגזרי המשק

* הנתונים מנוכי עונתיות. ממוצע נע 6 חודשים, מחירי 2017

המקור: בנק ישראל והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

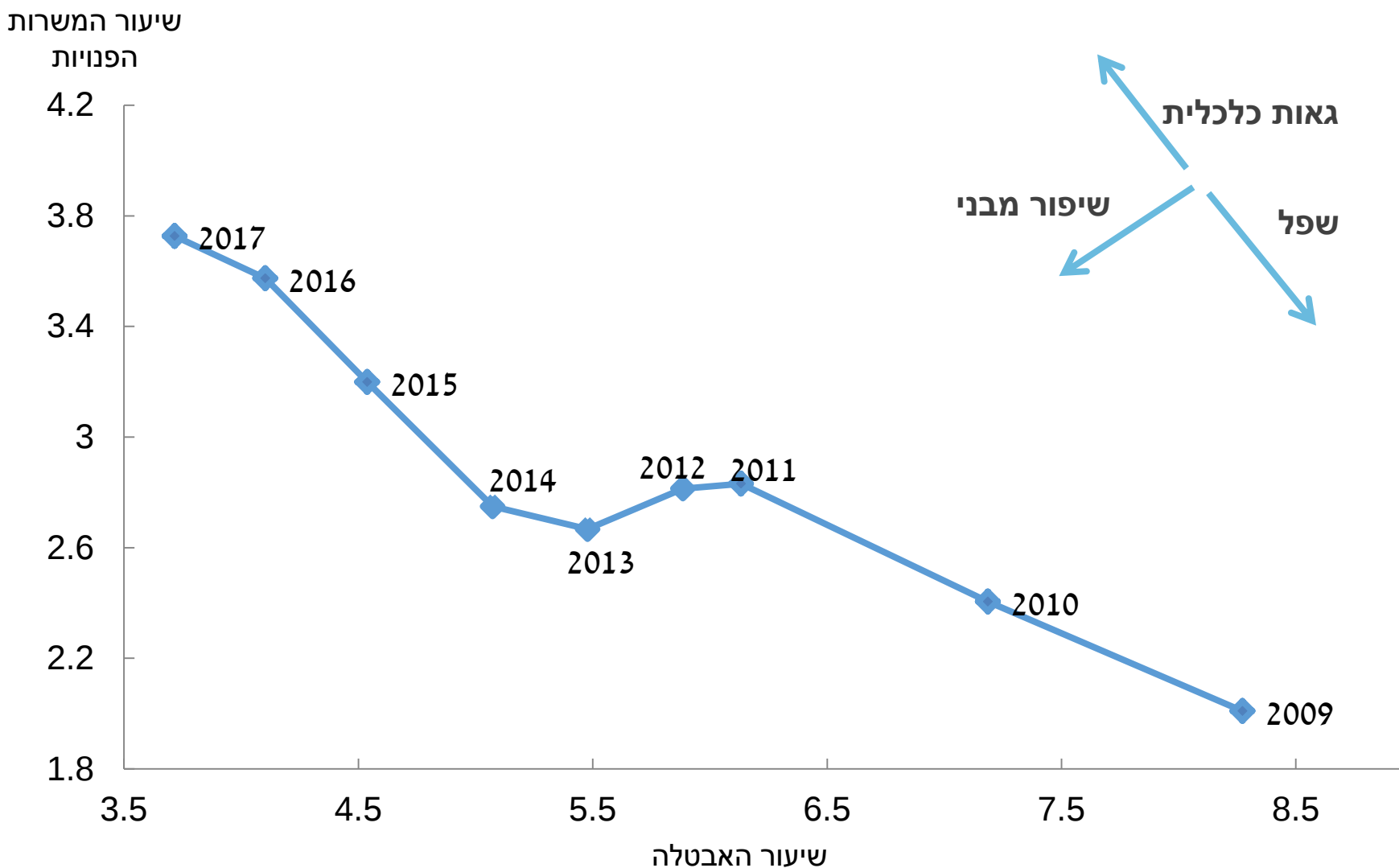
התפתחות שיעור התמורה לעבודה בישראל ובמדינות ה-OECD, 1995 - 2016

לאחר ירידה שנבעה
משינויים מבניים
וכוחות גלובליים,
שיעור התמורה
לעבודה עלה
בשנתיים האחרונות
על רקע סביבת
התעסוקה המלאה

שיעור האבטלה (25-64) ושיעור המשרות הפנויות במגזר העסקי רבעוני, מנוכה עונתיות, 2009-2017

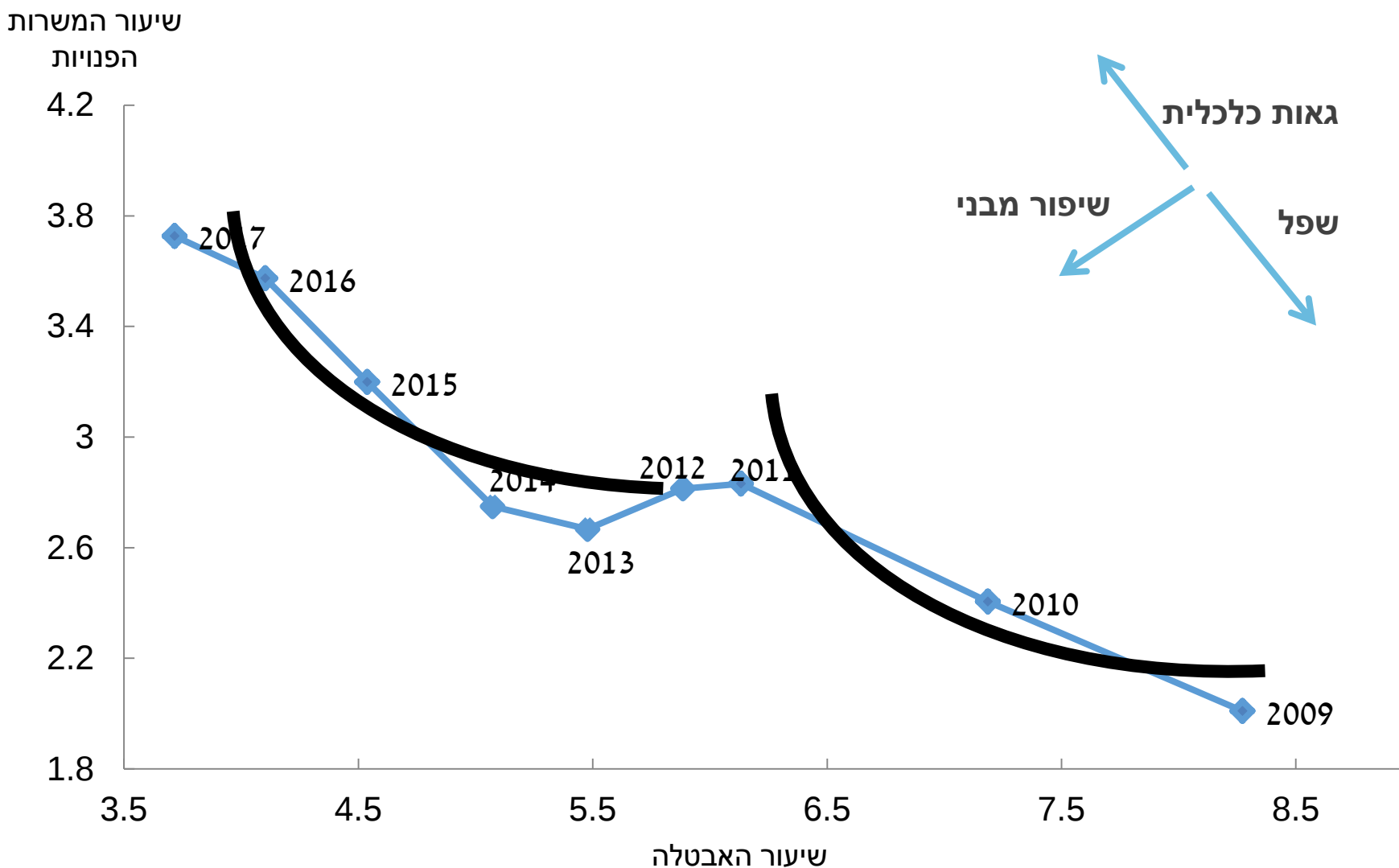
לצד השיפור
המחזורי, חל
שיפור מבני בשוק
העבודה

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי בנק ישראל (דו"ח בנק ישראל 2017, עמ' 11)

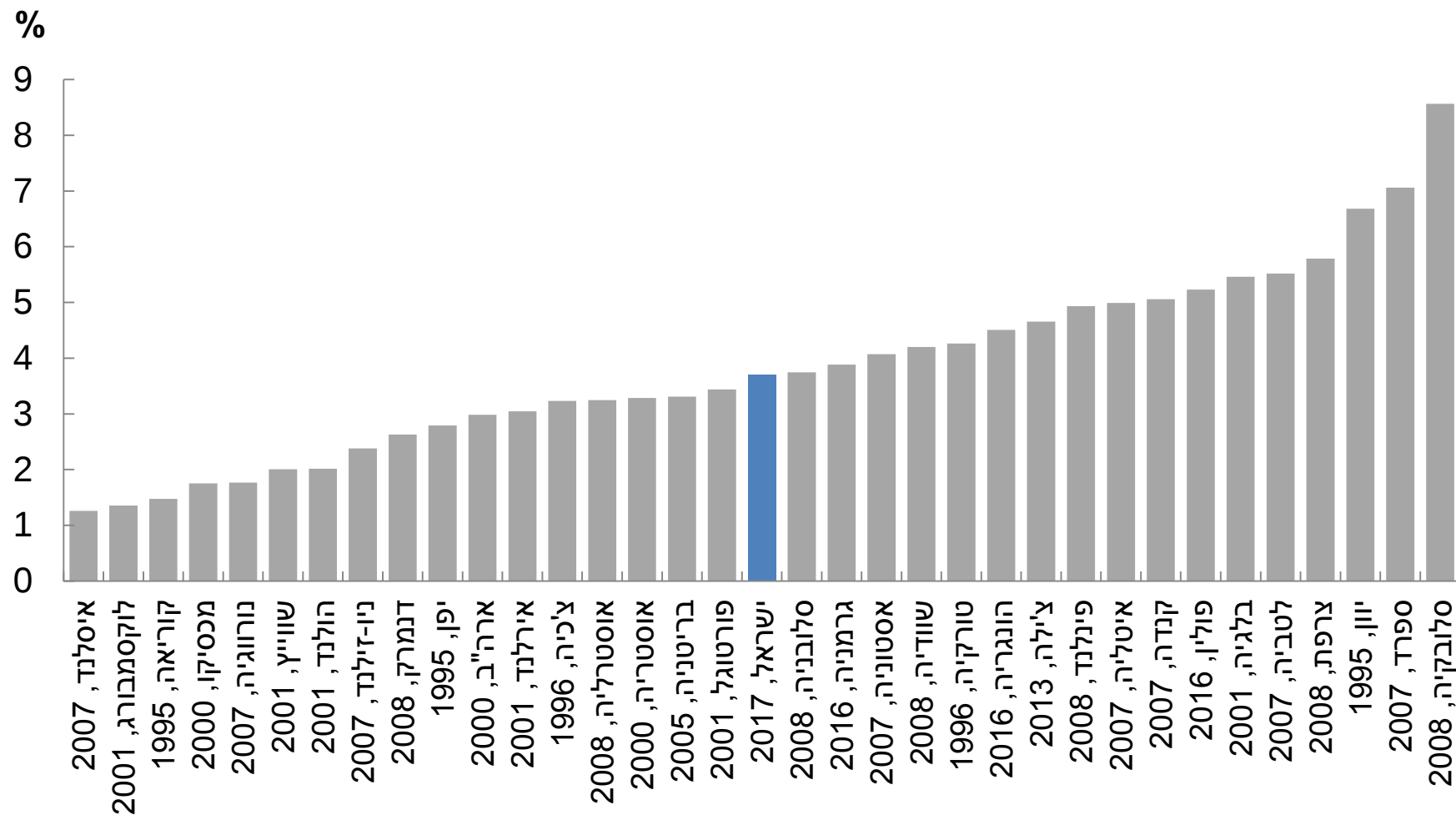
שיעור האבטלה (25-64) ושיעור המשרות הפנויות במגזר העסקי רבעוני, מנוכה עונתיות, 2009-2017

לצד השיפור
המחזורי, חל
שיפור מבני בשוק
העבודה

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי בנק ישראל (דו"ח בנק ישראל 2017, עמ' 11)

שיעור האבטלה (25-64) הנמוך ביותר בכל מדינה ב- OECD בשנים 1995-2016

על אף שהמשק
בסביבת תעסוקה
מלאה, שינויים
מבניים עשויים
להביא לירידה
נוספת בשיעור
האבטלה

*האבטלה בישראל היא לשנת 2017 וזו גם האבטלה המינימלית בישראל בתקופה 1995-2017
המקור: OECD ועיבודי בנק ישראל (דו"ח בנק ישראל 2017, עמ' 11)

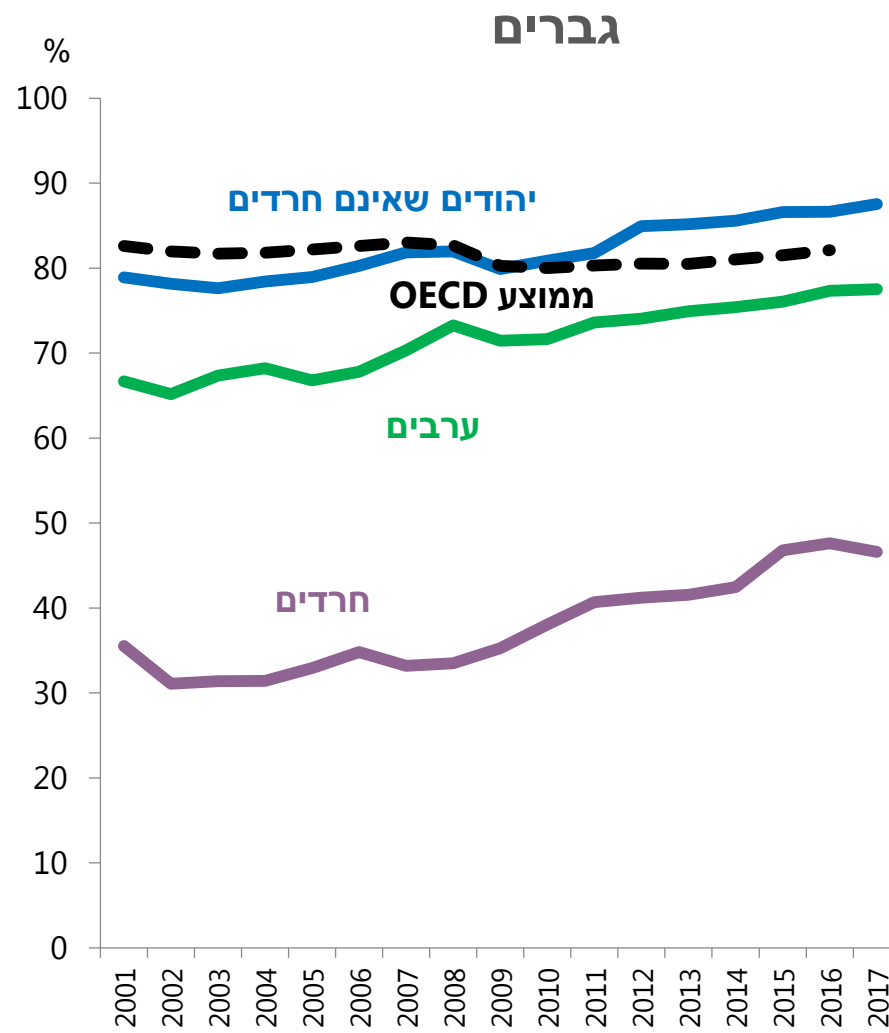
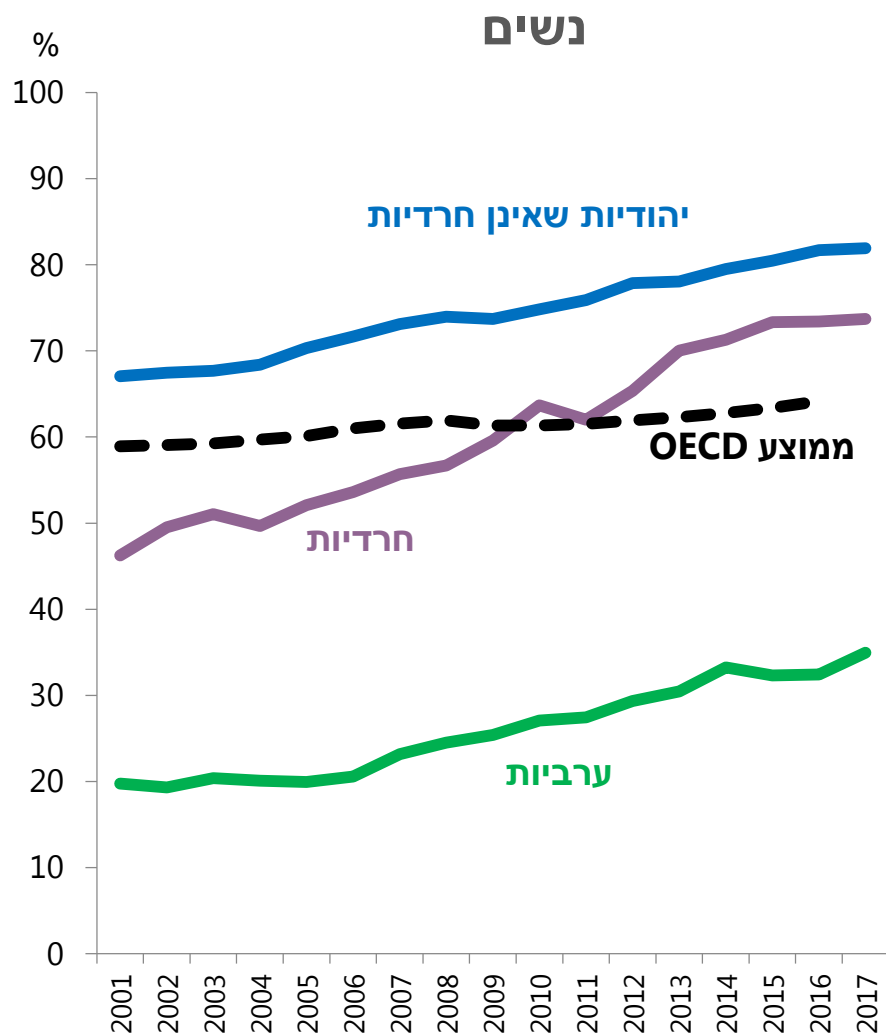

תהליכים מבניים בשוק העבודה

שיעורי התעסוקה לפי קבוצות אוכלוסייה ומגדר

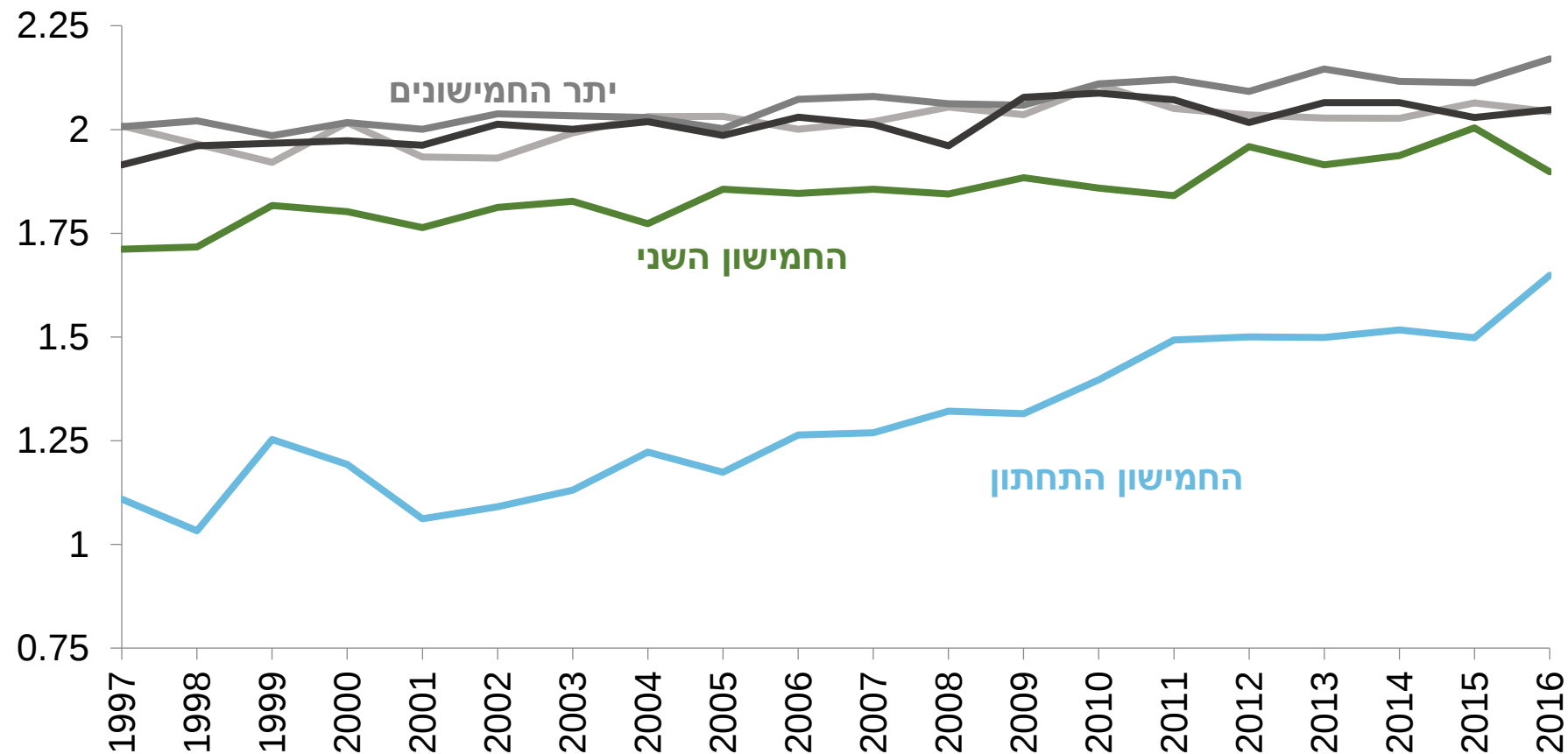
גילאי 25-64, 2001-2017

עליית שיעורי
התעסוקה מקיפה
את כלל קבוצות
האוכלוסייה

מספר המועסקים הממוצע למשק בית, גילאי 25-54, לפי חמישוני הכנסה נטו, 1997-2016

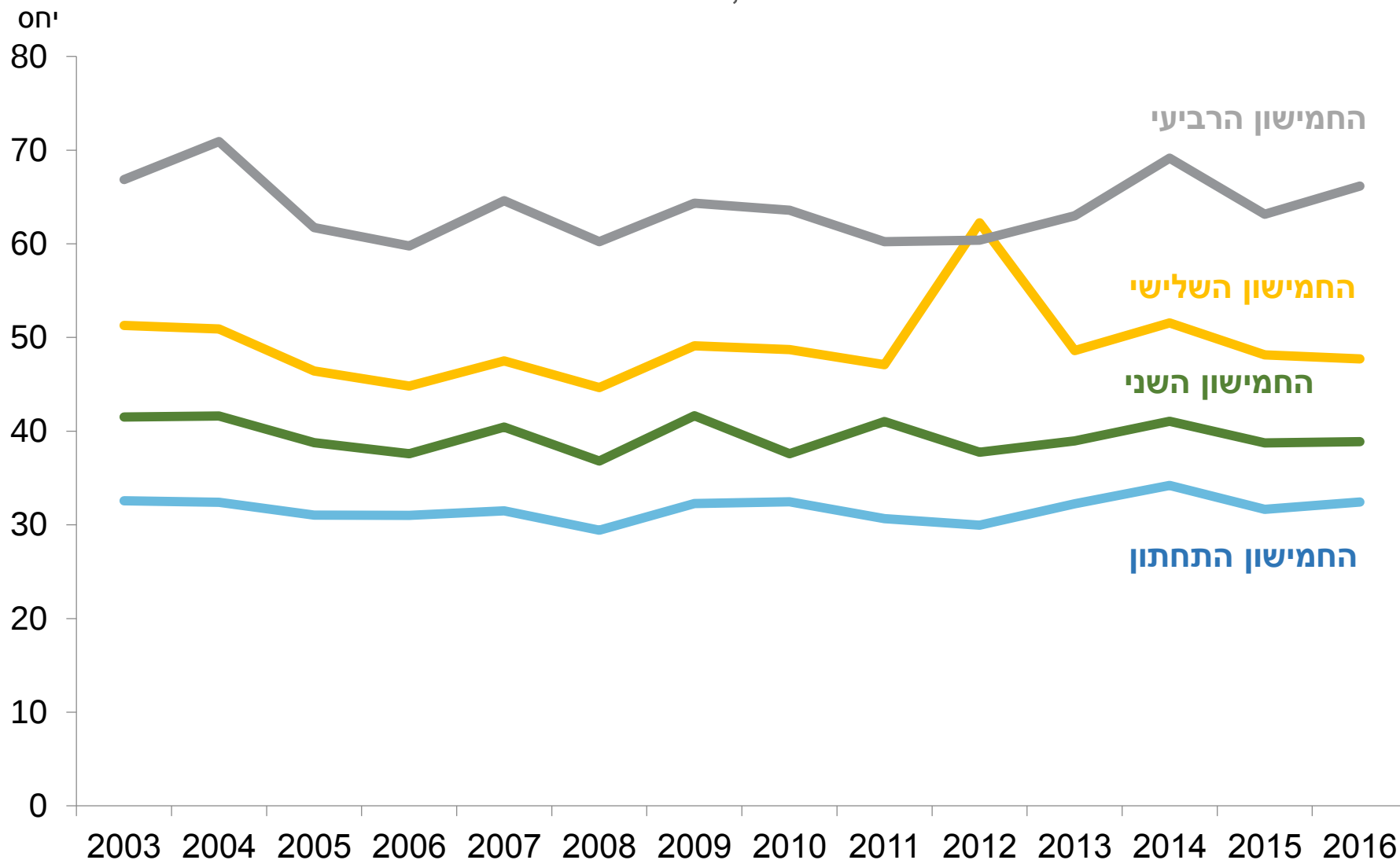
ממוצע מפרנסים
למשק בית

**ב-15 השנים
האחרונות חל
גידול במספר
המפרנסים**

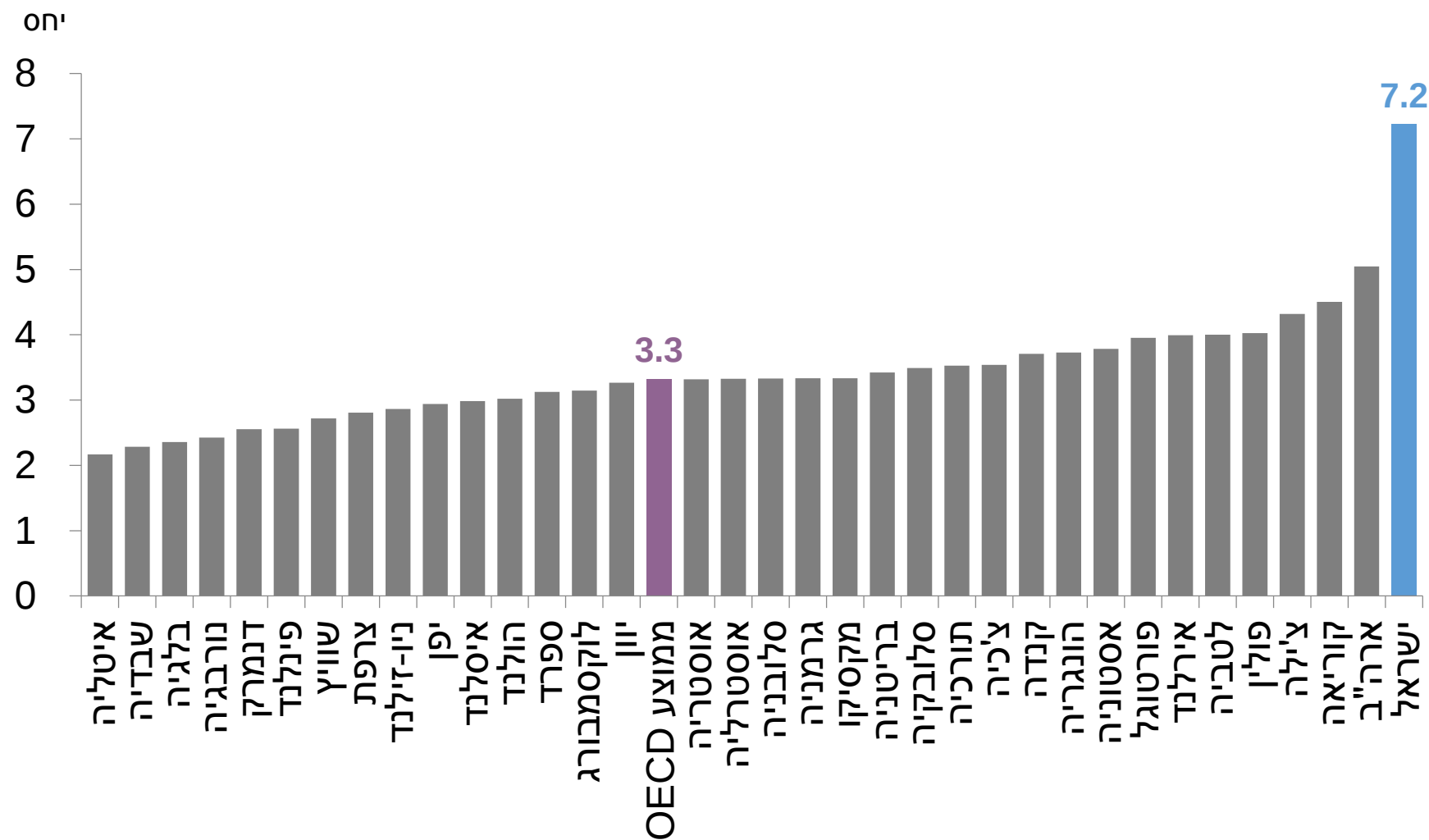
*כולל משרות חלקיות
המקור: עיבודי בנק ישראל לסקרי כוח אדם של הלמ"ס (דו"ח בנק ישראל 2017, עמ' 191)

היחס בין השכר לשעת עבודה בכל חמישון לעומת החמישון העליון, גילאי 25-54, 2003-2016

פערי השכר לשעה
 בין החמישונים
 נותרו בעינם

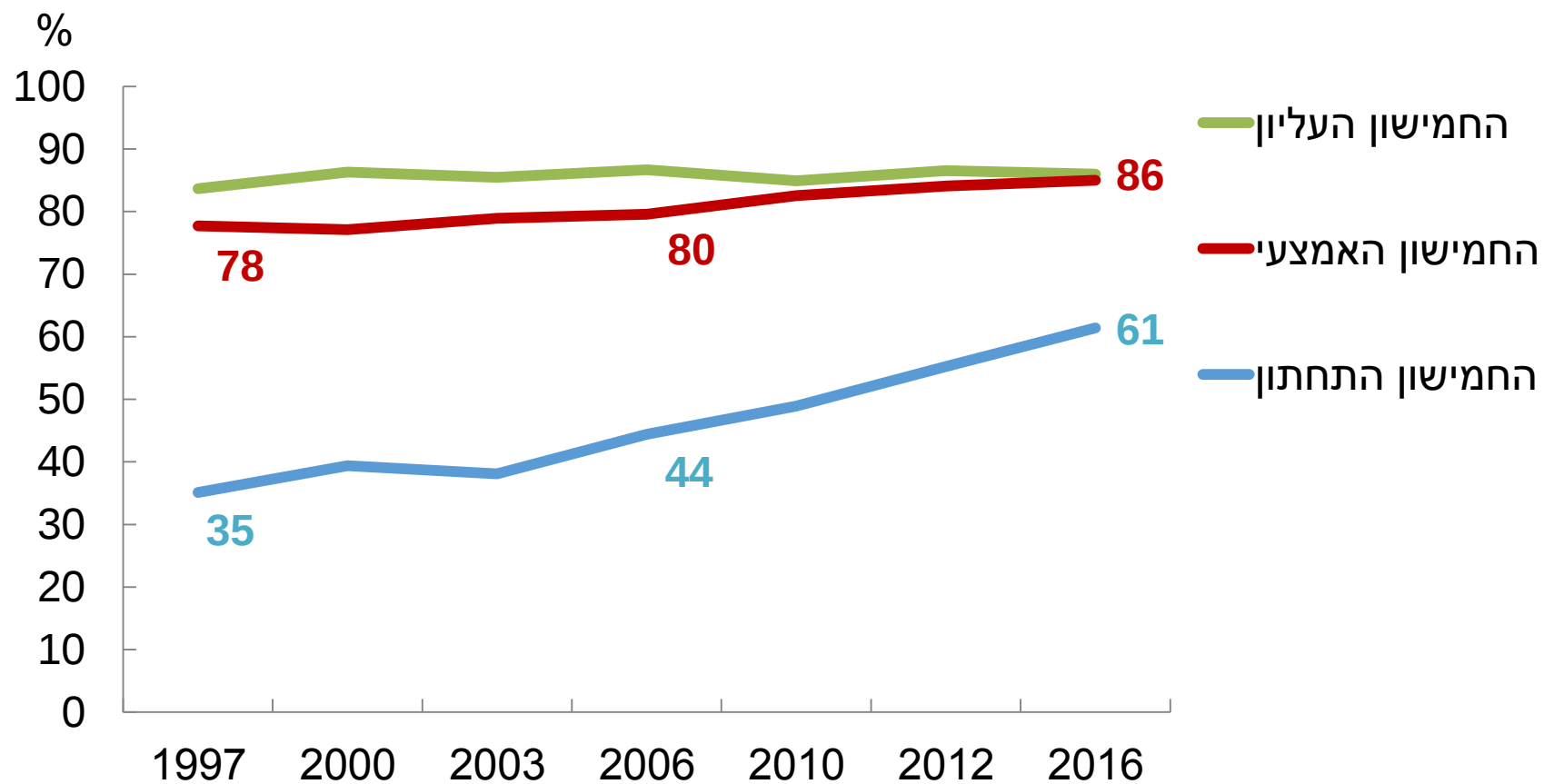
היחס בין שכר העשירון העליון לתחתון, 2016

נתוני ישראל לשנת 2015, היחס מחושב לפי שכר במשרה מלאה
המקור: OECD

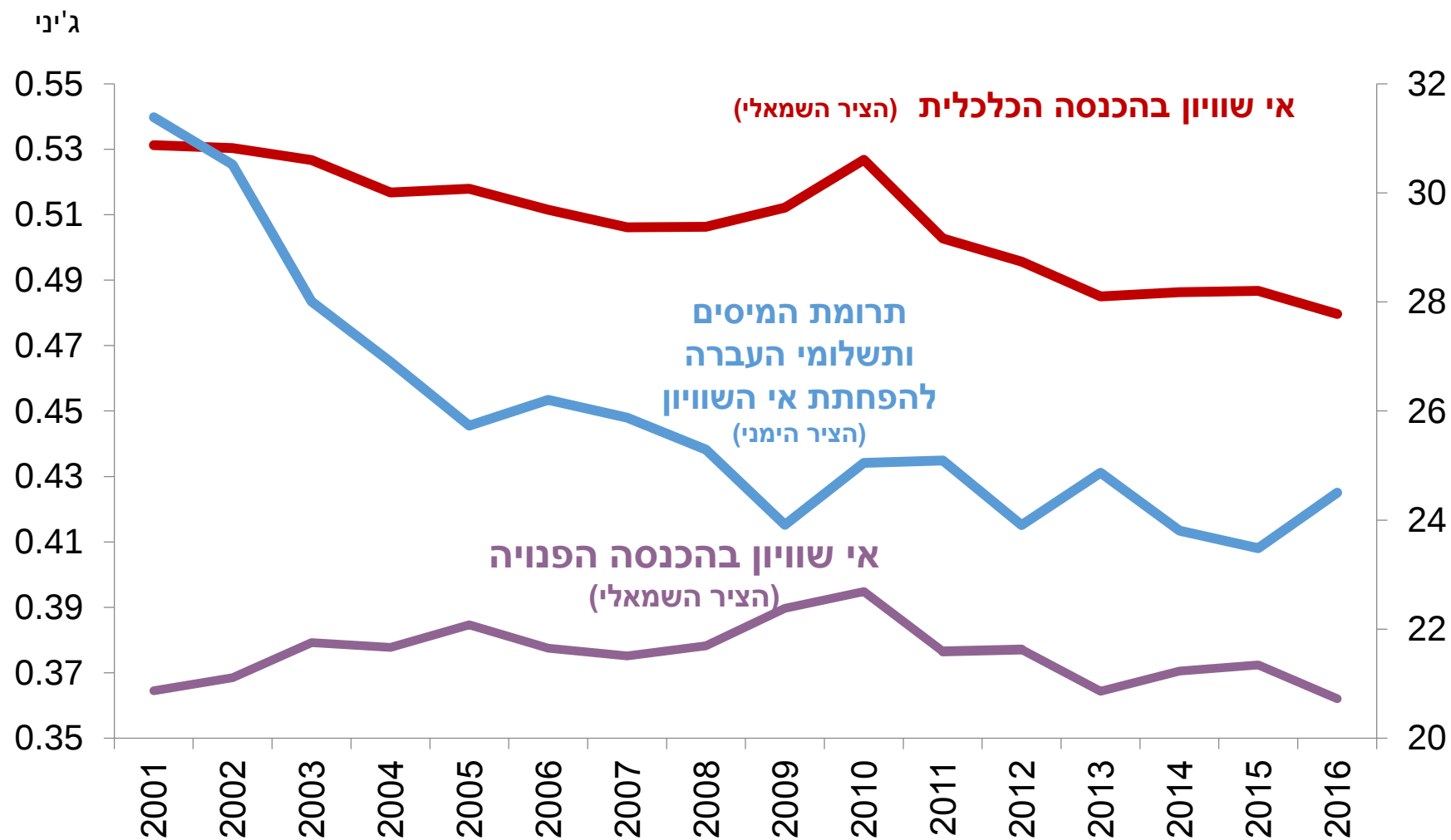
אי השוויון בשכר
גבוה בהשוואה
בינלאומית

ההכנסה מעבודה כאחוז מסך ההכנסה נטו לנפש תקנית, לפי חמישוני ההכנסה נטו, משקי בית, גילאי 25-54

**אצל החמישון
התחתון, ההכנסה
מהעבודה כשיעור
מסה"כ ההכנסה
נטו עלתה באופן
ניכר**

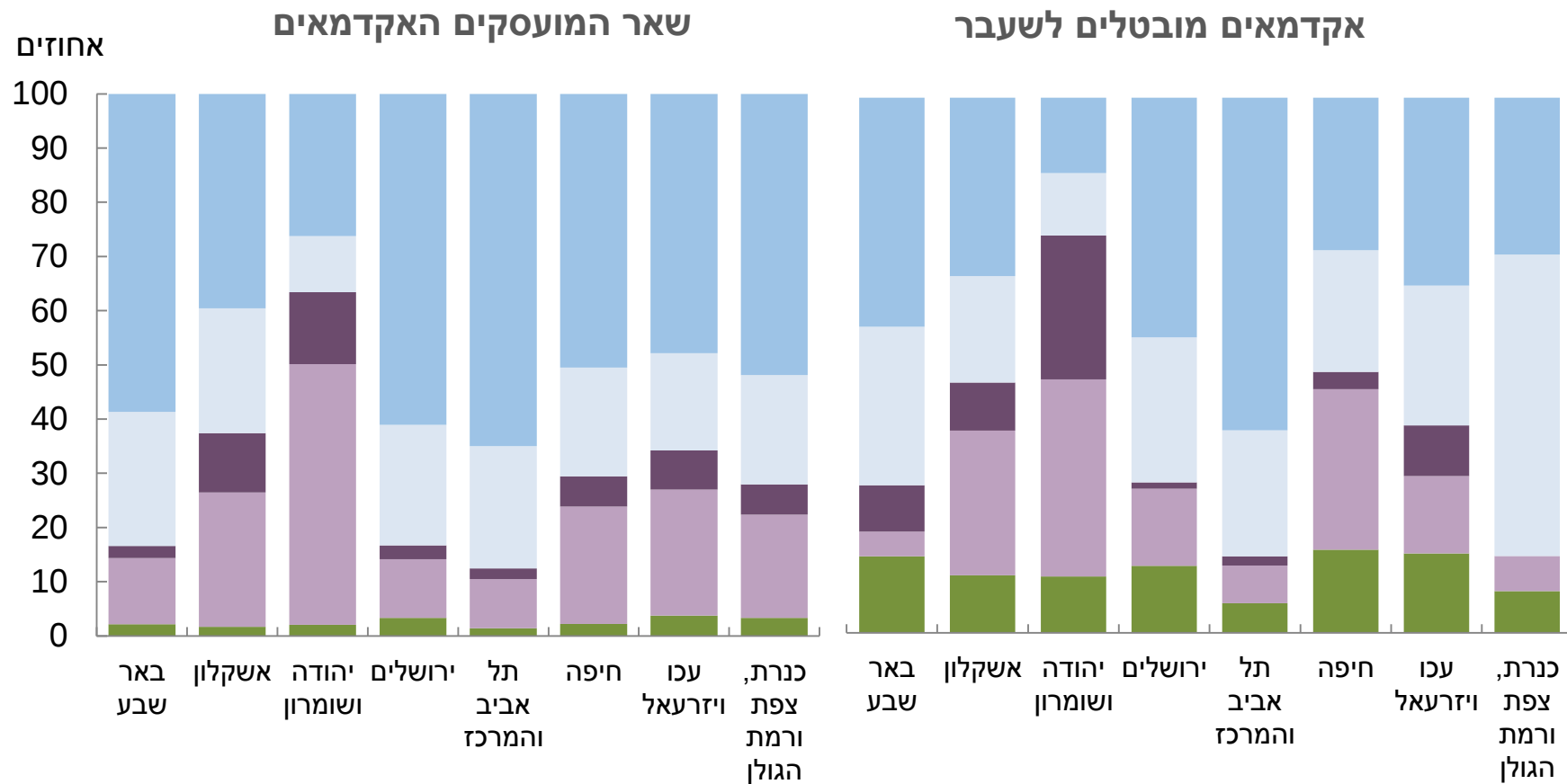
אי השוויון בין משקי בית על פי ההכנסה הכלכלית וההכנסה הפנויה ותרומת הממשלה להפחתת אי השוויון, 1997-2016

**הירידה בתשלומי
ההעברה תרמה
לגידול בהשתתפות
בכוח העבודה ולירידה
מתמשכת באי השוויון
הכלכלי**

**בשנים האחרונות,
ירידת אי-השוויון
הכלכלי הביאה גם
לירידה באי השוויון
נטו**

ההתפלגות בין חלופות התעסוקה השונות: מובטלים-לשעבר בהשוואה לשאר המועסקים, 2012-2016

**לאחר תקופת
אבטלה, האקדמאים
נוטים להשתלב
מחדש בין היתר
באמצעות יוממות.
אולם במחוזות שבהם
יוממות אינה נוחה הם
נוטים להשתלב
במשרה שאינה
הולמת את השכלתם**

■ מועסקים חלקית שלא מרצון ■ יוממים ■ עודף השכלה יוממים ■ עודף השכלה במחוז ■ במחוז
היוממים (commuters) עובדים מחוץ למחוז מגוריהם, עודף השכלה נוצר כאשר פרטים בעלי השכלה אקדמית אינם עובדים במשלח יד אקדמי או ניהולי.

המקור: עיבודי בנק ישראל לסקר ההוצאות של הלמ"ס (דו"ח בנק ישראל 2017, עמ' 201)

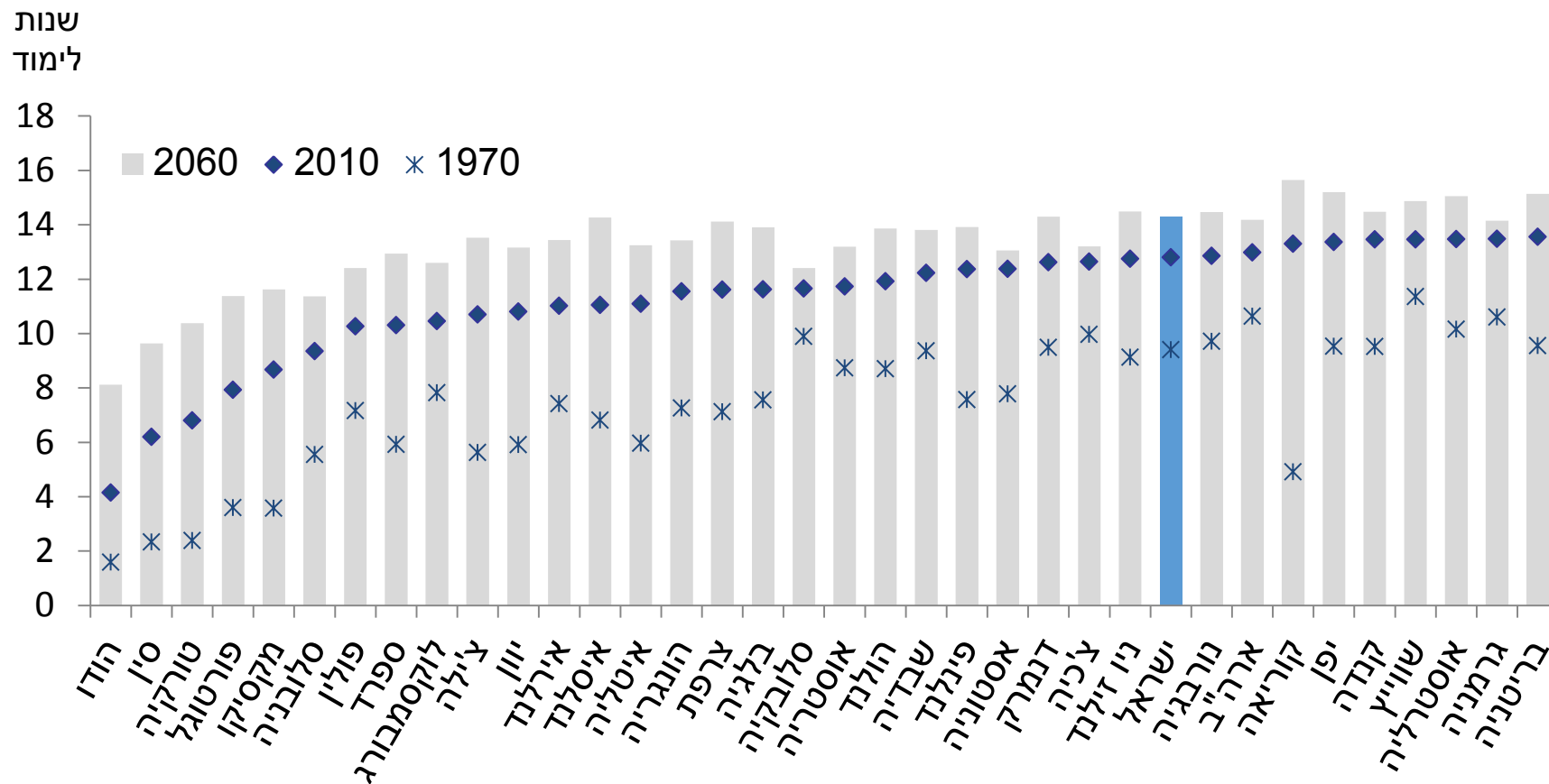

אתגר ההון אנושי – שיפור איכות המיומנויות

ממוצע שנות לימוד בהשוואה בינלאומית,

2060, 2010, ותחזית ל-2060

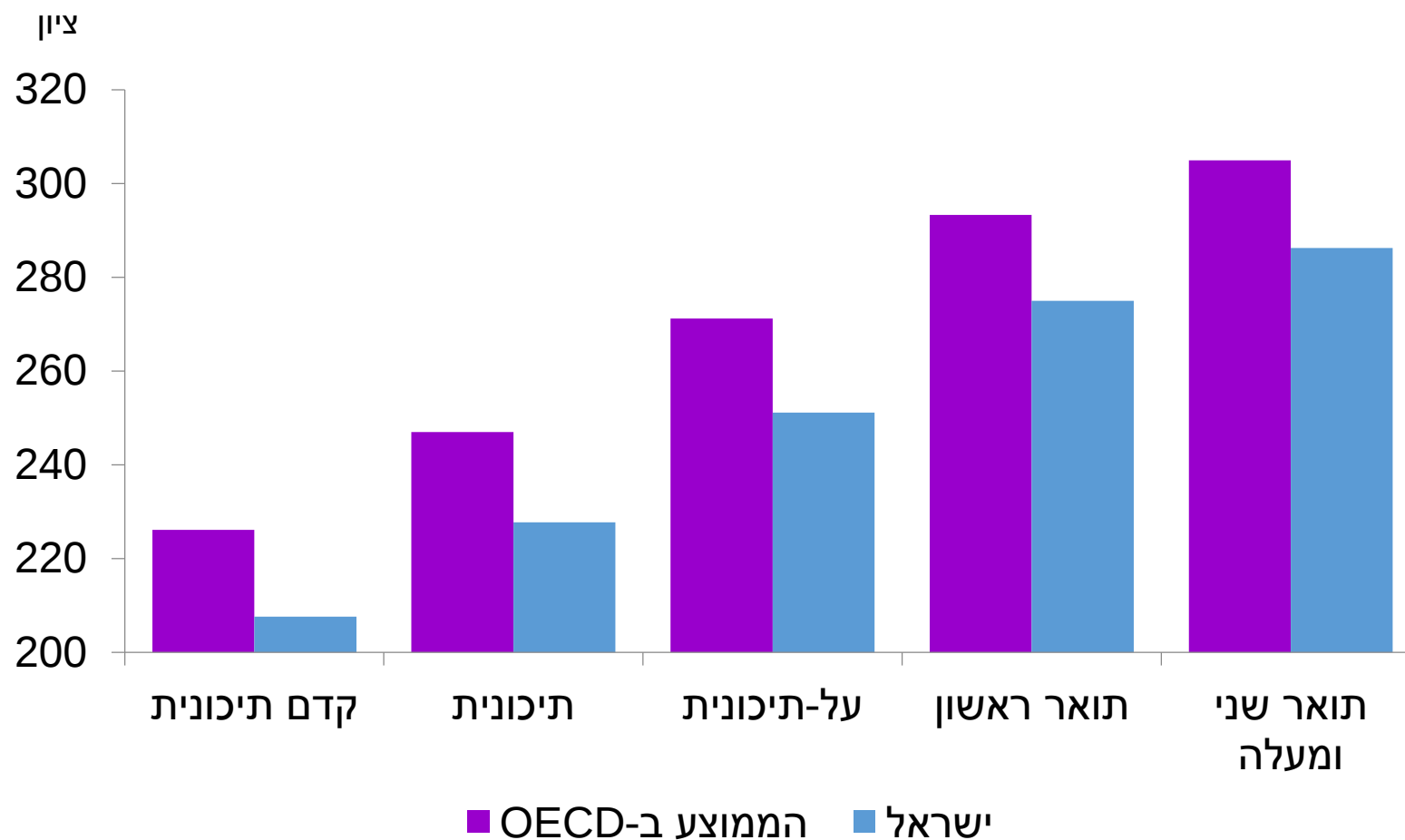

**ממוצע שנות לימוד
בישראל גבוה
יחסית בהשוואה
בינלאומית ואינו
צפוי לגדול במידה
ניכרת**

* תחזית ממוצע שנות הלימוד עבור ישראל בשנת 2060 מבוססת על קיומה של התכנסות של ממוצעי האוכלוסייה החרדית לזו של שאר האוכלוסייה.

מקור: "התפתחות ההשכלה בישראל ותרומתה לצמיחה ארוכת הטווח", איל ארגוב, סקר בנק ישראל מספר 89, OECD-ו

רמת המיומנויות בישראל וב-OECD לפי רמות השכלה, 2014

**פערי המיומנויות
בין ישראל
למדינות ה-OECD
קיימים בכל רמות
ההשכלה**

דוגמא לשאלה
ממבחן המיומנויות
של PIAAC

מבצע: קנה זוג אחד וקבל את השני (הזול מביניהם) בחצי מחיר

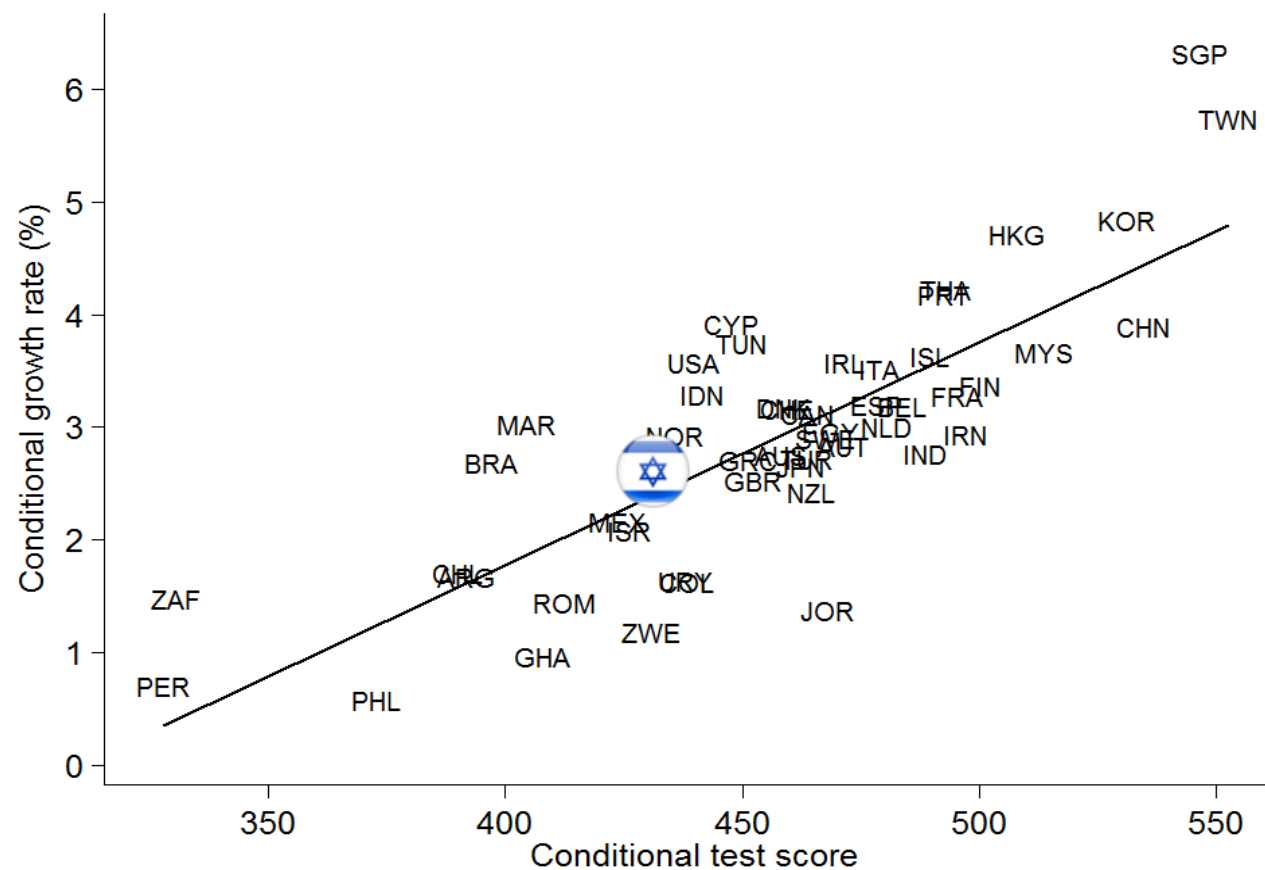

150₪

250₪

כמה יעלה לרכוש את שני זוגות הנעליים?

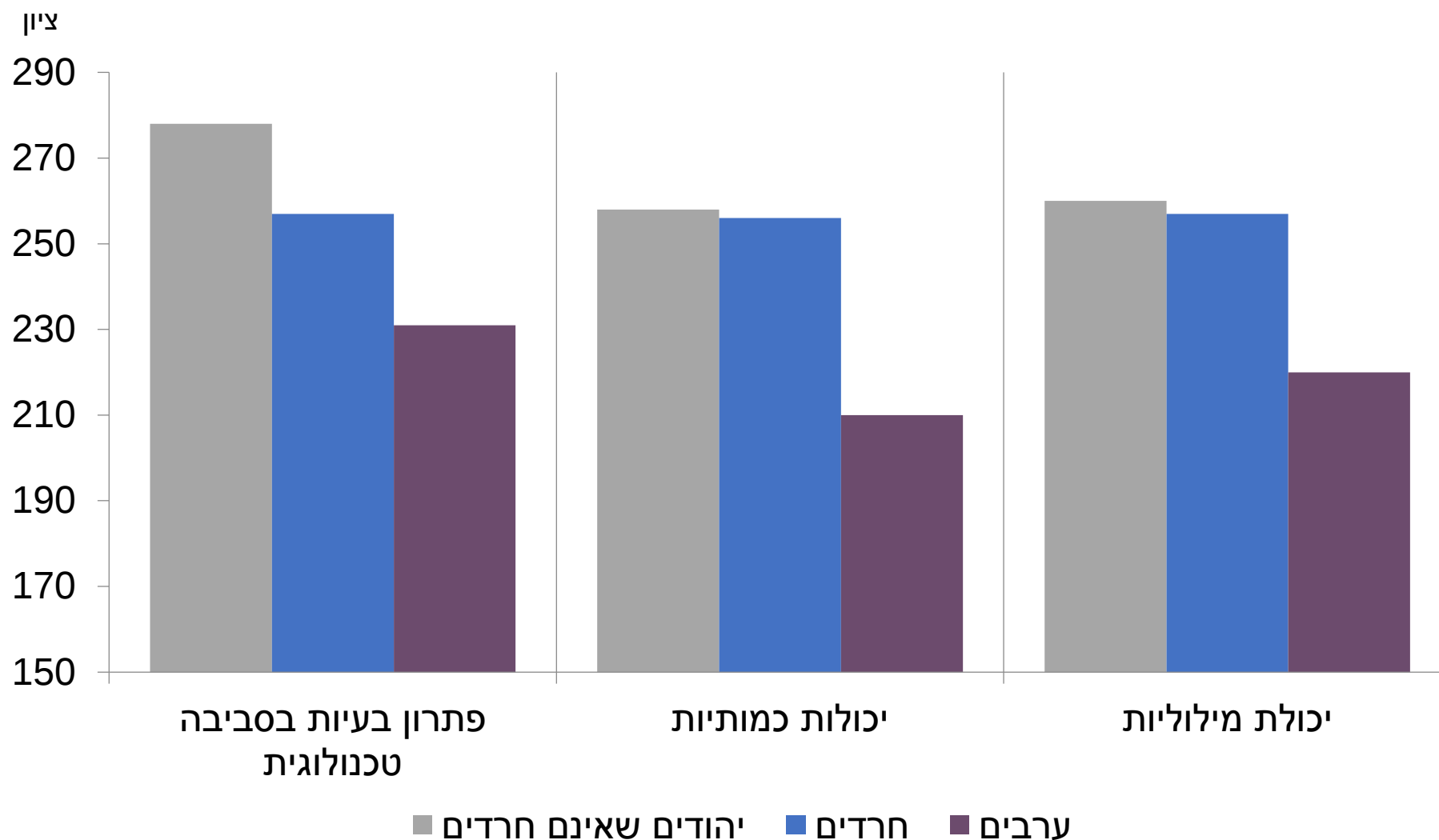

ההון האנושי מתואם לצמיחה הכלכלית לנפש

* רגרסיה של קצב הגידול השנתי הממוצע באחוזים של התוצר הריאלי לנפש בין השנים 1960-2000 על הרמה הראשונית של התוצר לנפש בשנת 1960, ממוצע ציוני מבחני PISA וממוצע שנות הלימוד בשנת המוצא 1960.

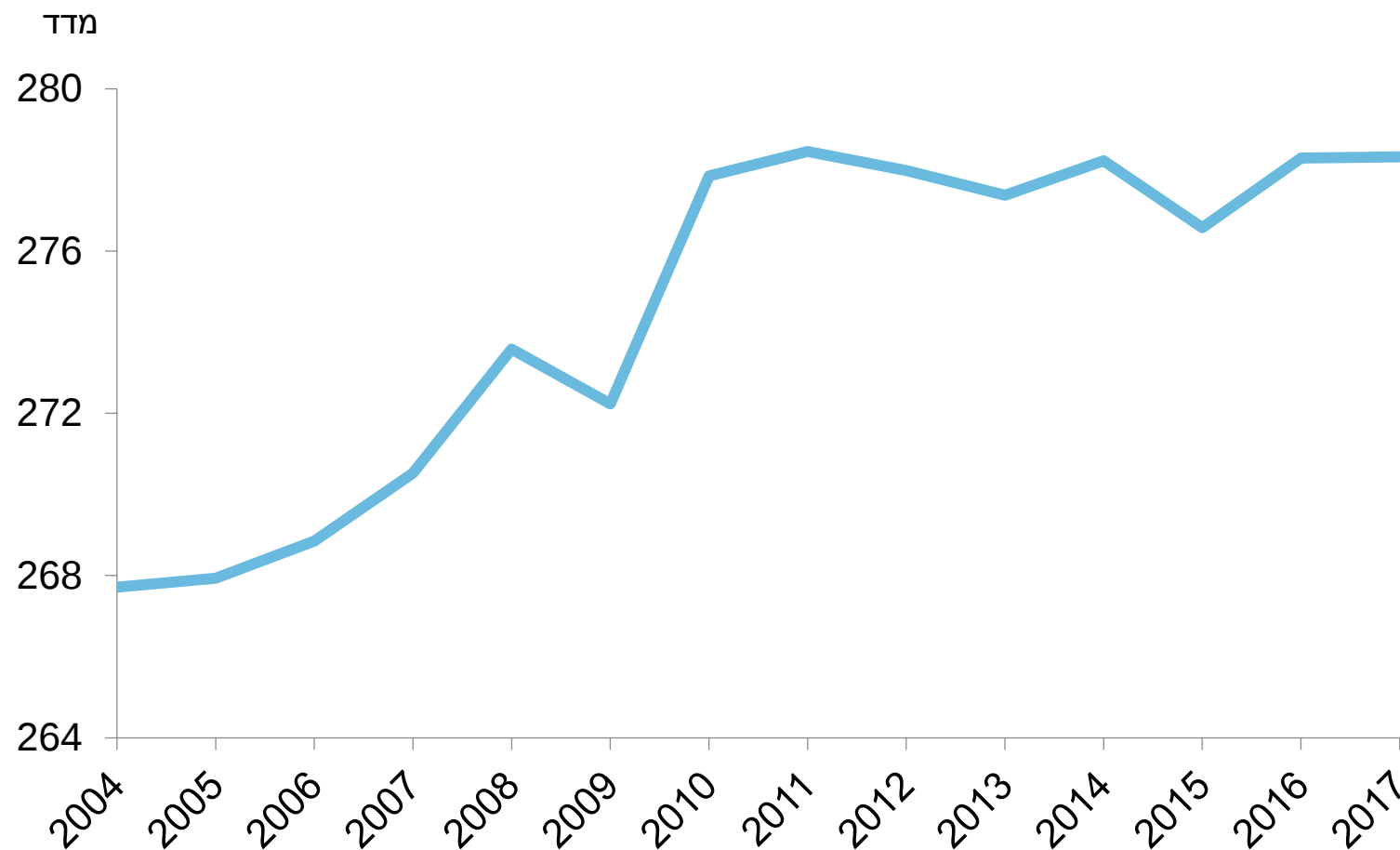
* התוצר ותוצאות המבחנים מנוכים אפקטים שונים לרבות התוצר לנפש בנקודת המוצא (1960) ומשתנים כגון גיל, שנה ועוד

הישגים במבחני ה-PIAAC לפי קבוצות אוכלוסייה

**קבוצות
האוכלוסייה
השונות בישראל
נבדלות ביכולות
הבסיסיות שלהם
בשוק העבודה**

מדד לאיכות ההון האנושי בענפי היצוא, 2017-2004

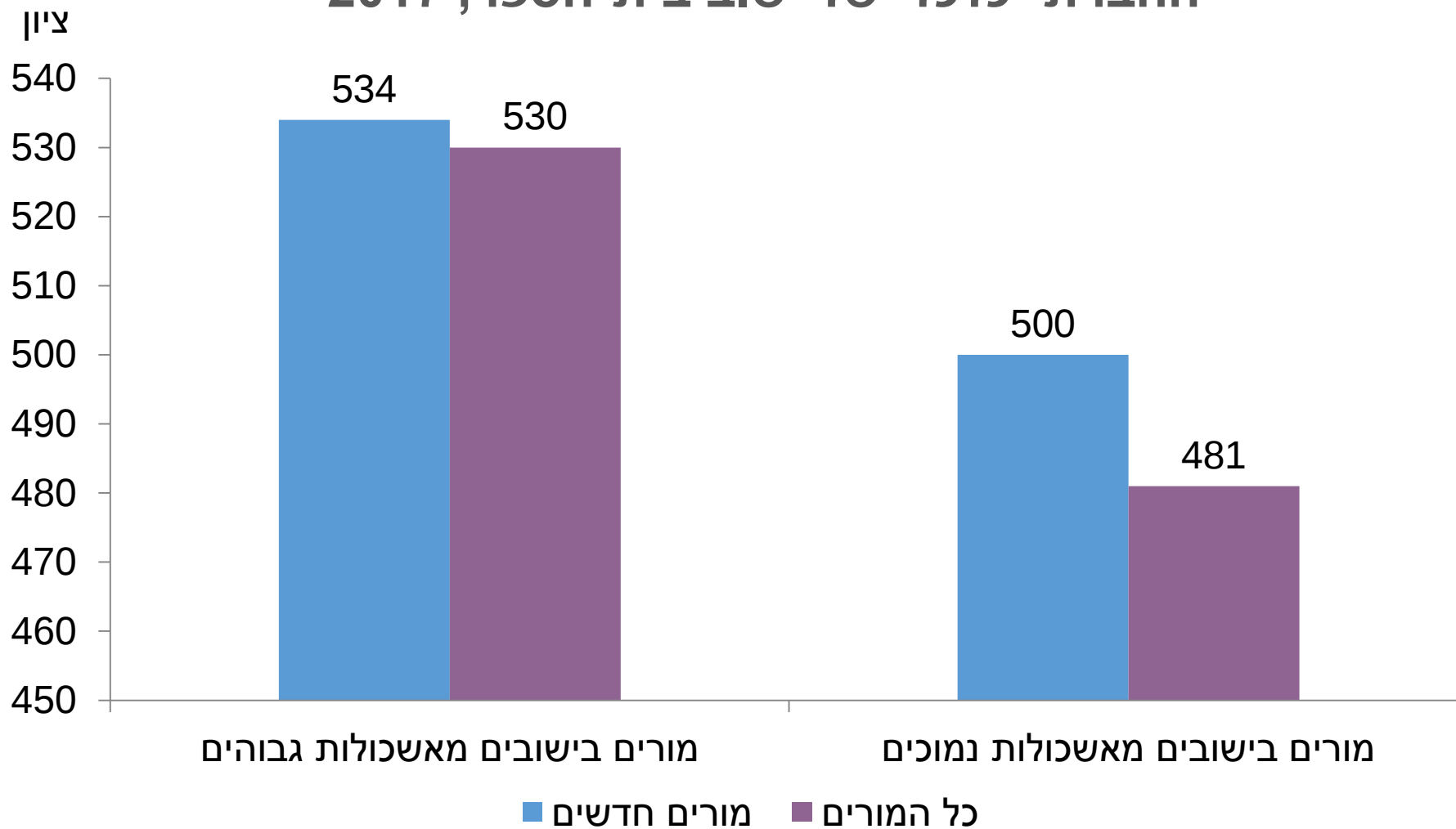

מתחילת העשור נבלמה העלייה באיכות ההון האנושי ביצוא מכיוון שהעלייה במשקל יצוא השירותים המתקדמים מתרחשת מאז על חשבון ענפי הטכנולוגיה העילית בתעשייה

מכפלה ענפית של הציון הממוצע של העובדים במשקל אותו ענף ביצוא הישראלי בכל נקודת זמן בין השנים 2017-2004

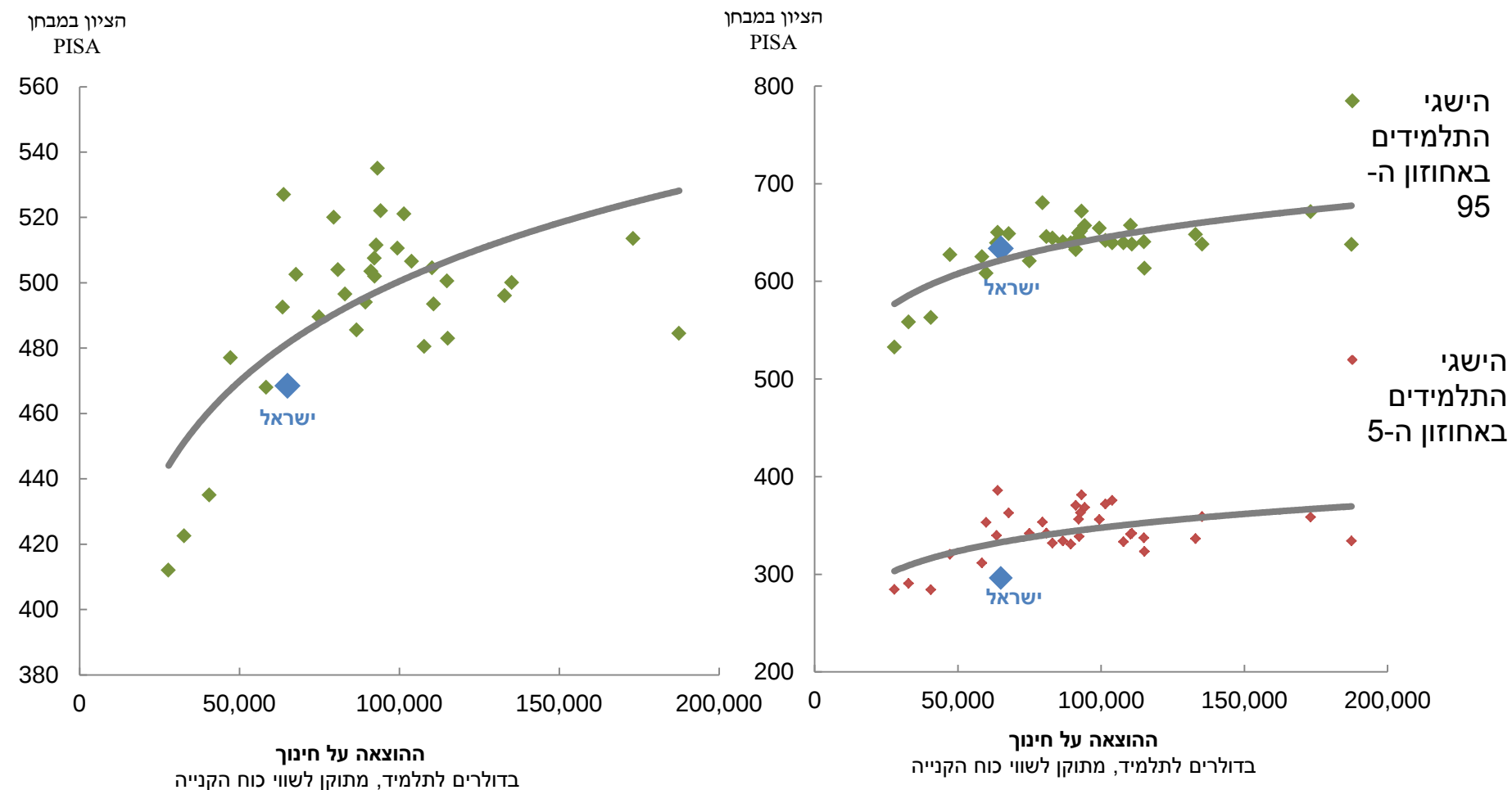
מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי בנק ישראל (דו"ח בנק ישראל 2017, עמ' 18)

הציון הממוצע של מורים בבחינה הפסיכומטרית לפי האשכול החברתי-כלכלי של ישוב בית-הספר, 2017

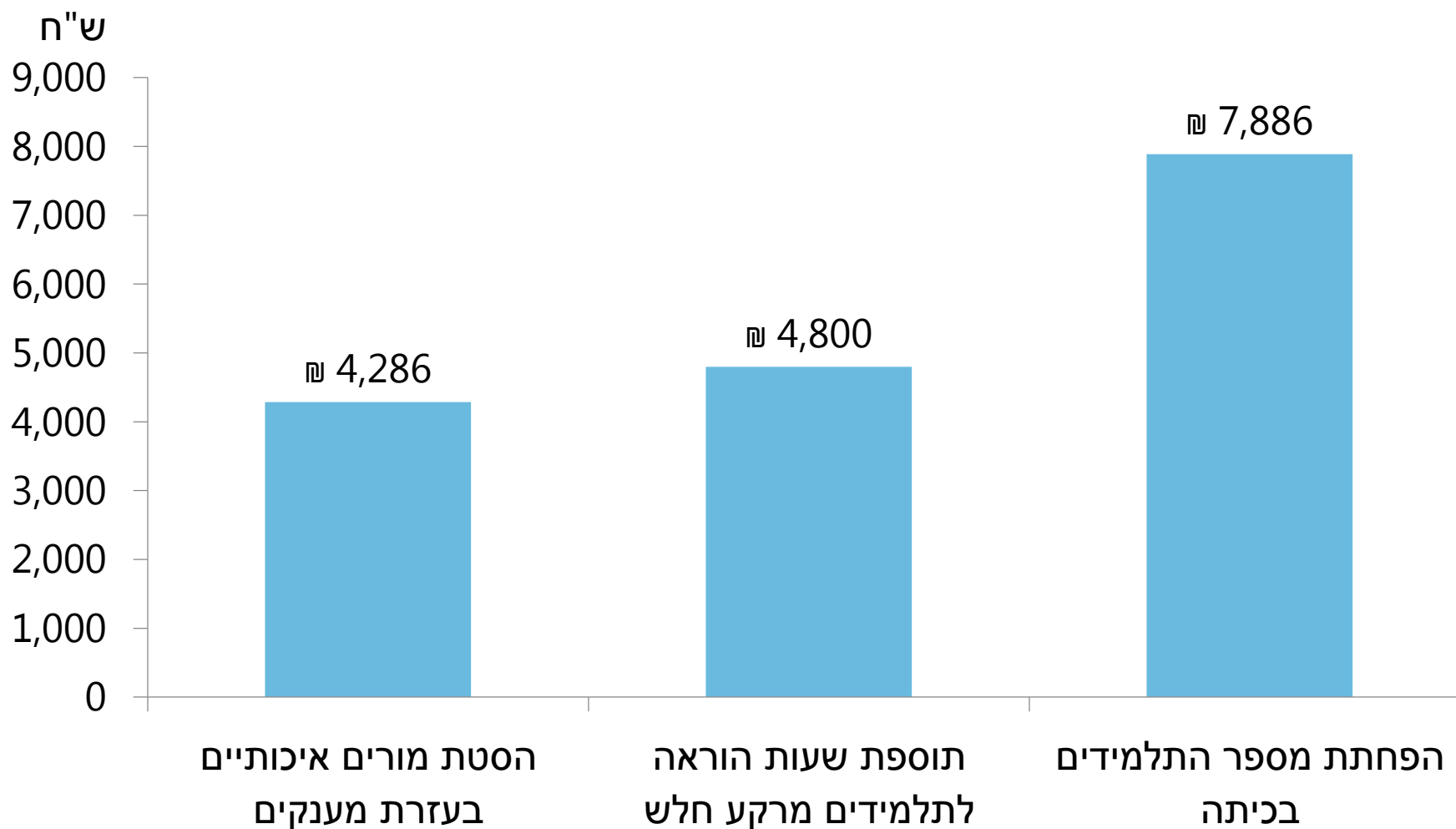
**הפער במיומנות
המורים בין
אשכולות חברתיים
כלכליים שונים
מצטמצם, אך הוא
עדיין גבוה**

ההוצאה הממוצעת לתלמיד על חינוך וציוני PISA, ישראל ומדינות ה-OECD, 2015

**ההוצאה על
החינוך נמוכה
באופן יחסי
ובהתאמה גם
ההישגים;
הפער בולט
במיוחד באחוזונים
הנמוכים**

אומדן לעלות השנתית לכיתה של צעדי מדיניות בתחום החינוך שיתרמו לתוספת נקודה לממוצע הציונים הכיתתי

**יש לבחון השקעה
בהוספת שעות הוראה
ובהסטת מורים
איכותיים לבתי ספר
חלשים על פני
השקעה נוספת
בהפחתת הצפיפות
בכיתות**

- ❖ מדיניות הממשלה הביאה לכך שמשקי בית רבים הצטרפו לשוק העבודה מראשית שנות ה-2000 באופן שתרם לצמיחת המשק ולצמצום פערים.
- ❖ מחזור העסקים החיובי בשנים האחרונות תמך בגידול בשיעורי התעסוקה, בעליית שכר ובגידול הכנסות מעבודה שהקיפו את כלל קבוצות האוכלוסייה ברחבי הארץ.
- ❖ בתמיכת המדיניות המוניטרית המרחיבה, שוק העבודה המשיך להתהדק בשנה האחרונה: שיעורי התעסוקה גדלו ורמת האבטלה ירדה לרמות נמוכות היסטורית.
- ❖ מגמת הגידול במספר שנות הלימוד הממוצע במשק קרובה למיצוי, ולא תוכל להמשיך לתרום באופן משמעותי לצמיחה בשנים הבאות.
- ❖ רמת המיומנויות במשק נמוכה בהשוואה בינלאומית והפערים בין קבוצות האוכלוסייה ובתוך הקבוצות גדולים.
- ❖ על מנת שמגמת הצמיחה והירידה באי השוויון יימשכו יש לגבש מדיניות לטיפול באתגרי התעסוקה בין היתר על ידי העלאת רמת המיומנויות במשק באופן שיבטיח שיפור בפריון, בשכר וברמת החיים.

תודה!